

701.4.

ROMÂNIA
JUDEȚUL COVASNA
PRIMĂRIA ORAȘULUI COVASNA

Nr. înreg. 3393/07.02.2023
Ind. Dos. IV/A/1

REFERAT DE APROBARE

**la proiectul de hotărâre privind aprobarea amplasamentului pentru
Monumentul de For Public – Turul – pe suprafața de teren în formă
tringhiulară, situată în inteseția dintre străzile Școlii, 1 Decembrie 1918 și
Kálvin**

Prezentul referat de aprobare este elaborat în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (3) și art. 30 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reprezentând instrumentul de prezentare și motivare a proiectului de hotărâre.

Luând în considerare următoarele:

- Pasărea mitologică Turul este un personaj important în simbolistica națională maghiară – înfățișează un șoim dunărean (falco cherrug), o specie pe cale de dispariție.

- Potrivit legendei precreștine, Pasărea Turul a apărut în visul principesei Emese, când aceasta era însărcinată cu Álmos, tatăl lui Árpád, acesta din urmă fiind conducătorul triburilor maghiare din perioada descălecatului în Câmpia Panonică.

- Legende despre Pasărea Turul sunt consemnate în cronicile medievale Cronica pictată de la Viena, respectiv Cronica maghiară - Gesta Hungarorum – a lui Anonymus.

- În epoca premedievală și medievală motivul ornamental al turulului este prezent pe artefactele culturale ale hunilor, avarilor și maghiarilor, decoperite și analizate de arheologi, istorici și etnografi.

- În simbolistica națională maghiară Pasărea Turul este una din reprezentările figurative identitare cele mai cunoscute. Mitul ei, de ocrotitor, de apărător al poporului maghiar dăinuie de peste un mileniu, fiind cultivat și perpetuat de generații la rând. Pentru maghiari, numele ei se confundă cu iubirea pământului natal, cu dorința de a-și păstra și apăra identitatea proprie, de a dăinui ca neam în Bazinul carpatic, pe meleagurile în care s-au așezat odinioară strămoșii lor.

- Orașul Covasna este o localitate multietnică, în care maghiarii reprezintă cca. 2/3 din populație. Considerăm, că este oportună sub aspectul cultivării conștiinței de apartenență a acestui grup, de recuperare, cunoaștere, conștientizare

și consolidare a propriilor specificități culturale, istorice, mitologice identitare care îl definesc, amplasarea în oraș a unei statui reprezentând Pasărea Turul.

Astfel, pentru motivele arătate mai sus propunem:

- Aprobarea amplasamentului pentru Monumentul de For Public „**Turul**” – pe suprafața de teren în formă tringhiulară, situată în inteseția dintre străzile Școlii, 1 Decembrie 1918 și Kálvin, vizavi de Biserica Reformată din centru. Parcela propusă urmează a fi dezmembrată din cea cu nr. Cad. 26446. Ea se află în proprietatea publică a Orașului Covasna.

Costurile de realizare și ridicare a monumentului vor fi asigurate din donații și contribuții particulare, fără alocare de fonduri din sursele bugetare ale orașului.

Față de cele prezentate mai sus, s-a întocmit proiectul de hotărâre alăturat, cu propunerea de a fi adoptat în forma prezentată.

INIȚIATORI,

Consilieri locali,

Róbert Jeszenovics Károly, Viceprimar (UDMR)

Molnár János (UDMR),

Gazda István (UDMR),

Domaházi János (UDMR)

Jeszenovics Albert (UDMR),

Bodó Töhötöm (UDMR),

Vatány Ferenc (UDMR),

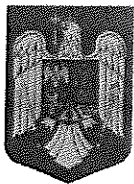
Bodó Enikő (UDMR),

Sasu Izabella (UDMR),

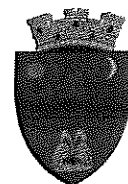
Becsek Éva (UDMR),

Fülöp Csaba (PCM),

Ferencz Botond (PCM)

ROMÂNIA
JUDEȚUL COVASNA
CONSILIUL LOCAL AL ORASULUI COVASNA

Nr. de înreg.: 3395/07.02.2023

Ind. dos.: IV/A/1

Inițiat de Consilieri locali,
Róbert Jeszenovics Károly, Viceprimar
Molnár János,
Gazda István,
Domaházi János,
Jeszenovics Albert,
Bodó Töhötöm,
Vatány Ferenc,
Bodó Enikő,
Sasu Izabella,
Becsek Éva,
Fülöp Csaba
Ferencz Botond

PROIECT DE HOTĂRÂRE NR. /2023

**privind aprobarea amplasamentului pentru Monumentul de For Public –
Turul” – pe suprafața de teren în formă tringhiulară, situată în
inteseția dintre străzile Școlii, 1 Decembrie 1918 și Kálvin**

Consiliul local al orașului Covasna, întrunit în ședința ordinară/extraordinară din data de . .2023, ședința legal constituită, fiind prezentă majoritatea consilierilor în funcție ( ) din totalul de 17 consilieri aleși,

Analizând referatul de aprobare al inițiatorilor, raportul compartimentului de specialitate, avizul comisiilor de specialitate pentru programe de dezvoltare economică- solcială, buget, finanțe, **administrarea domeniului public** și privat al orașului, **servicii publice** și comerț, pentru **amenajarea teritoriului** și urbanism, realizarea lucrărilor publice, **conservarea monumentelor istorice** și de arhitectură precum și avizul de legalitate dat de secretarul general al orașului,

Văzând Considerentele de oportunitate a amplasării unei statui în Orașul Covasna, reprezentând Pasărea Turul - cu nr. 2570/01.02.2023;

În conformitate cu prevederile:

- art. 1, art. 2 alin. (1), art. 3 lit. „a”, art.4 lit. „d”, art. 5 din **Legea nr. 120 din 4 mai 2006** monumentelor de for public;

- Anexa nr. 5 a **H.G. 975/2002** privind atestarea domeniului public al județului Covasna, precum și al municipiilor, orașelor și comunelor din județul Covasna;

- art. 858 și art. 868 din **Legea nr. 287/2009** privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare;

- art. 2 alin. (1) și (2) și art. 3 alin. (1) lit. „d” din **Legea 50/1991** privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- art. 25 alin. (1) și art. 26 alin. (1) din **Legea nr. 350 din 6 iulie 2001** privind amenajarea teritoriului și urbanismul;

- Pct. 7 din Anexa nr. 4 din **OUG nr. 57/2019** privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

- Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Covasna pentru perioada 2021 – 2030, aprobată prin **HCL 146/2020**, cu modificările și completările ulterioare;

- art. 7 din **Legea nr. 52/2003** privind transparența decizională în administrația publică, republicată;

În temeiul art. 129 alin. (2) lit. „c”, alin. (6) lit. „c”, art. 139 alin. (3) lit. „e”, art. 196 alin. (1) lit. „a” și art. 243 alin. (1) lit. „a” din **OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,**

Cu votul “pentru” a   consilieri, “împotriva” a   consilieri,

Hotărăște:

Art. 1 – Se aprobă amplasamentul pentru Monumentul de For Public – „**Turul**” – pe suprafața de teren în formă tringhiulară, situată în inteseția dintre străzile Școlii, 1 Decembrie 1918 și Kálvin, aflată în proprietatea publică a orașului, imobil rezultat în urma dezmembrării nr. cad. 26446, înscris în CF nr. .... Covasna, conform Planului de situație, **anexa** la prezenta.

Art. 2 – Amplasarea monumentului de For Public „**Turul**” se va realiza cu respectarea tuturor prevederilor legale în vigoare privind urbanismul și autorizarea executării lucrărilor de construcții, precum și cu avizul privind concepția artistică a monumentului de for public, emis de serviciul deconcentrat județean al Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 3 – Cu aducerea la îndeplinire a prezentei se vor ocupa consilierii locali inițiatori și primarul orașului Covasna.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,

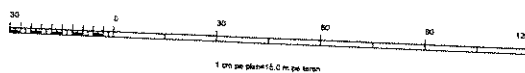
**CONTRASEMNEAZĂ,
SECRETAR GENERAL
AL ORAȘULUI COVASNA,
VASILICA ENEA**

PLAN DE SITUATIE

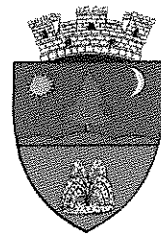

Sistem de proiectie: Stereografic 1970

Scara 1:1500

1 cm pe plan=15,0 m pe teren

JUDEȚUL COVASNA
PRIMĂRIA ORAȘULUI COVASNA

SERVICIUL AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI URBANISM

RO-525200 Covasna, str. Pîliske nr.1, jud. Covasna; Tel.: +40-267-340001 / interior 113; E-mail: urbanism@primariacovasna.ro

Nr. înreg.: 7852/23.03.2023

Ind. dos.: IV/A/1

RAPORT DE SPECIALITATE

**la proiectul de hotărâre privind aprobarea amplasamentului pentru
Monumentul de For Public – „Turul” – pe suprafața de teren în
formă tringhiulară, situată în inteseția dintre străzile Școlii, 1
Decembrie 1918 și Kálvin**

Având în vedere inițiativa Consilierilor locali Jeszenovics Róbert Károly, Molnár János, Gazda István, Domaházi János, Jeszenovics Albert, Bodó Töhötöm, Vatány Ferenc, Bodó Enikő, Sasu Izabella, Becsek Éva, Fülöp Csaba și Ferencz Botond de a amplasa statuia Turul pe suprafața de teren în formă triunghiulară, situată în intersecția dintre strada Școlii, 1 Decembrie 1918 și Kálvin, vizavi de Biserica Reformată din centru, s-a întocmit prezentul raport.

Terenul înscris în *C.F. nr. 26446 Covasna, cu nr. cadastral identic*, aflată în proprietatea publică a orașului Covasna va fi dezmembrată în două parcele, una dintre ele va fi amplasamentul monumentului de for public Turul.

În conformitate cu documentația de urbanism nr. 1062/1998 faza P.U.G., aprobată prin hotărârea Consiliului Local al orașului Covasna nr. 10/2000, prelungit cu H.C.L. nr.165/2018, terenul care face obiectul studiului se identifică în intravilanul orașului Covasna, jud. Covasna.

Pasărea mitologică Turul este un personaj important în simbolistica națională maghiară – înfățișează un șoim dunărean (*falco cherrug*).

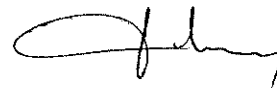
În simbolistica națională maghiară Pasărea Turul este una din reprezentările figurative identitare cele mai cunoscute. Mitul ei, de ocrotitor, de apărător al poporului maghiar dăinuie de peste un mileniu, fiind cultivat și perpetuat de generații la rând. Pentru maghiari, numele ei se confundă cu iubirea pământului natal, cu dorința de a-și păstra și apăra identitatea proprie, de a dăinui ca neam în bazinul carpatic, pe meleagurile în care s-au așezat odinioară strămoșii lor.

Amplasarea monumentului de for public se va realiza cu respectarea tuturor prevederilor legale aplicabile privind urbanismul și autorizarea executării lucrărilor în construcții, precum și cu avizul privind concepția artistică a monumentului de for public, emis de Direcția Județeană pentru Cultură - Covasna. .

În contextul celor menționate, având în vedere competențele consiliului local prevăzute de art. 139, alin. 3, lit. e), din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul

Administrativ, compartimentul de urbanism consideră ca proiectul de hotărâre privind aprobarea amplasamentului pentru Monumentul de For Public – „Turul” – pe suprafața de teren în formă tringhiulară, situată în intesecția dintre străzile Școlii, 1 Decembrie 1918 și Kálvin, poate fi supus spre analiză și aprobare consiliului local.

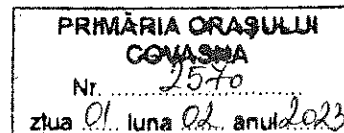
Arhitect Șef,
ing. Ambrus Attila

Întocmit,
Kovács Brigitta

Pasărea Turul

-Mitologie și simbolistică-

-Considerente de oportunitate a amplasării unei statui în Orașul Covasna, reprezentând Pasărea Turul-

Păsările răpitoare sunt prezente în mitologiile multor popoare trăitoare pe întregul Pământ, de la păsările-tunetului ale amerindienilor la picturile aborigenilor din Australia și zeitățile Orientului Mijlociu și Îndepărtat.

În mitologia europeană, păsările răpitoare se regăsesc la celți, scandinavi și greci, în Grecia Antică, zeita Circe era asociată cu aceste păsări, iar zeul Apollo folosea ulii drept mesageri. Constelația Acvila reprezintă pasărea care ducea fulgerele lui Zeus.

În mitologia egipteană, zeul Horus era înfățișat cu trup de bărbat și cap de șoim, iar simbolul ochiului lui Horus (udjat) reprezenta bunăstarea, vindecarea și protecția.

Pornită acum 4.000 de ani în Orientul Mijlociu, tradiția șoimăritului s-a păstrat de-a lungul secolelor. Numeroase specii au fost și sunt folosite în această activitate, în diverse culturi, inclusiv în cea a poporului maghiar. La începutul secolului al XVII-lea, tributul Transilvaniei către Imperiul Otoman includea și șoimi pentru vânatoare.

Pasărea mitologică Turul - personaj important în simbolistica națională maghiară - înfățișează un șoim dunărean (falco cherrug), o specie pe cale de dispariție. Subspeciile sale sunt: falco cherrug cherrug - întâlnit din centrul-estul Europei până la fluviul Ienisei, Munții Altai și regiunile de stepă din Asia Centrală (China și nordul Mongoliei) - și falco cherrug milvipes, care poate fi găsit în sudul Asiei Centrale. Lungimea corpului păsării variază între 45-55 cm și anvergura este de 105-130 cm. Silueta este tipică de șoim, cu aripile lungi și înguste, coada lungă.

Potrivit legendei precreștine, Pasărea Turul a apărut în visul principesei Emese, când aceasta era însărcinată cu Álmos, tatăl lui Árpád, acesta din urmă fiind conducătorul triburilor maghiare din perioada descălecatului în Câmpia Panonică.

Emese ar fi visat că din pântecul ei se vor naște o mulțime de mari regi, și că aceștia vor domni în ținuturi îndepărtate. Această legendă explică de altfel și numele fiului ei Álmos (adică: "aceia care a fost visat"). Turulul avea și un rol protector al micului Álmos.

Apoi, într-un al doilea vis, al lui Álmos de data aceasta, pasărea salvează călăreții maghiari de vultur, însoțind triburile proto-ungare din stepele Asiei până în Câmpia Panonică. Astfel, urmașul lui Álmos, marele prinț Árpád ajunge în Câmpia Panoniei, și pune bazele viitorului stat maghiar.

Aceste legende sunt consemnate în cronicile medievale Cronica pictată de la Viena, respectiv Cronica maghiară - Gesta Hungarorum - a lui Anonymus.

În epoca premedievală și medievală motivul ornamental al turulului este prezent pe artefactele culturale ale hunilor, avarilor și maghiarilor, decoperite și analizate de arheologi, istorici și etnografi.

În simbolistica națională maghiară Pasărea Turul este una din reprezentările figurative identitare cele mai cunoscute. Mitul ei, de ocrotitor, de apărător al poporului maghiar dăinuie de peste un mileniu, fiind cultivat și perpetuat de generații la rând. Pentru maghiari, numele ei se confundă cu iubirea pământului natal, cu dorința de a-și păstra și apăra identitatea proprie, de a dăinui ca neam în Bazinul carpatic, pe meleagurile în care s-au așezat odinioară strămoșii lor.

Iată motivul pentru care există numeroase monumente de for public dedicate Păsării Turul în spațiile în care trăiesc comunități maghiare: cca. 200 în Ungaria, în Slovacia 8, în Ucraina 5, în Serbia 7, în Burgenland-Austria 1, în Ardeal și Partium 48.

Orașul Covasna este o localitate multietnică, în care maghiarii reprezintă cca. 2/3 din populație. Considerăm, că este oportună sub aspectul cultivării conștiinței de apartenență a acestui grup, de recuperare, cunoaștere, conștientizare și consolidare a propriilor specificități culturale, istorice, mitologice identitare care îl definesc, amplasarea în oraș a unei statui reprezentând Pasărea Turul.

Precizăm, în context, că de-a lungul anilor în Orașul Covasna au fost ridicate monumente de for public cu semnificații similare din perspectiva comunității românești din oraș, la inițiativa reprezentanților lor în consiliul local. (busturile lui Avram Iancu, M. Eminescu, grupul statuar al lui Regelui Ferdinand, Regina Maria, IIC Brătianu, Iuliu Maniu, iar în prezent există o inițiativă de amplasare a bustului lui Decebal).

Ca amplasament al statuii propunem suprafața de teren în formă tringhiulară, situată în inteseția dintre străzile Școlii, 1 Dec. 1918 și Kálvin, vizavi de Biserica Reformată din centru. Parcela propusă urmează a fi dezmembrată din cea cu nr. Cad. 26446. Ea se află în proprietatea publică a Orașului Covasna.

Costurile de realizare și ridicare a monumentului vor fi asigurate din donații și contribuții particulare, fără alocare de fonduri din sursele bugetare ale orașului.

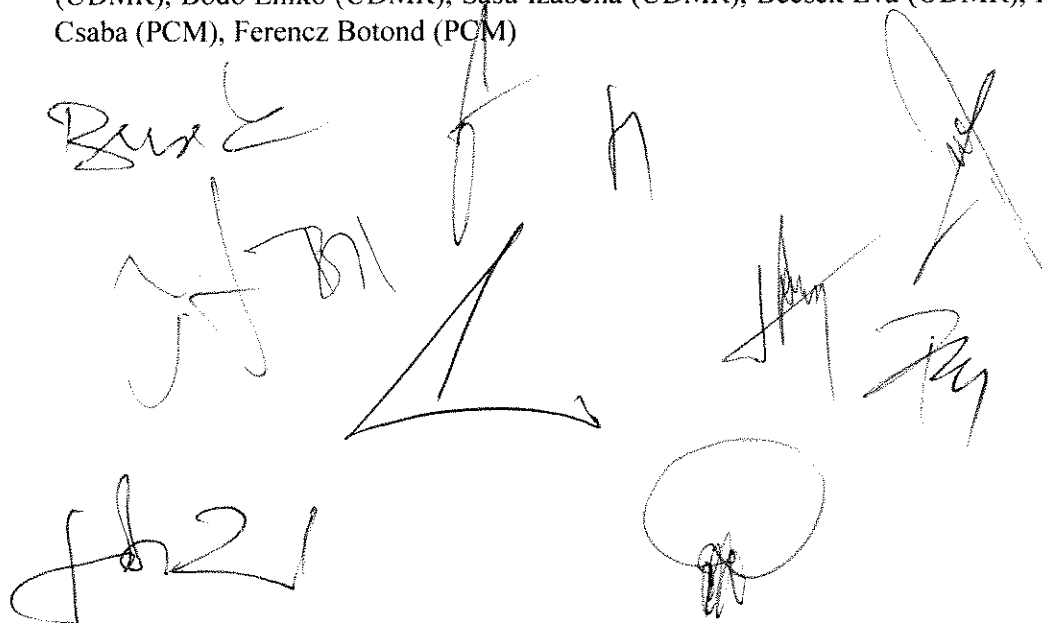
Statuia va fi ridicată cu respectarea tuturor reglementărilor legale incidente în domeniu.

Inițiatori:

Primar: Gyerő József (UDMR);

Viceprimar: Jeszenovics Róbert-Károly (UDMR);

Consilieri locali: Molnár János (UDMR), Gazda István (UDMR), Domaházi János (UDMR), Jeszenovics Albert (UDMR), Bodó Töhötöm (UDMR), Vátány Ferenc (UDMR), Bodó Enikő (UDMR), Sasu Izabella (UDMR), Becsek Éva (UDMR), Fülöp Csaba (PCM), Ferencz Botond (PCM)

The image shows several handwritten signatures in black ink. There are approximately 10 distinct signatures scattered across the lower half of the page, corresponding to the names listed in the text above. The signatures vary in style, with some being more stylized and others more legible.